

V NAŠI DRŽAVI.

Na Bledu, kjer se mudí naš kralj, je bilo 20. avgusta posebno živahno. S priložnostjo predsednika vlade generala Živkoviča na Bled je bilo tudi vse državno življenje prenešeno tje. Predsednik vlade je bil pri kralju v avdijenci. Na Bledu so se še mudili omenjeni dan minister pravde dr. Srskič, dr. Korošec, Uzunovič in dr. Švegel. Minister pravde in novi ljubljanski škof dr. Rožman sta bila tudi dne 20. avgusta na dvoru, kjer sta bila sprejeta v avdijenco in je škof dr. Rožman položil ob tej priliki svojo škofovsko prisego. Minister za šume in rude dr. Korošec se je zopet vrnil v Beograd. — Dne 21. avgusta je bil sprejet od kralja na Bledu v oprostilno avdijenco g. nadškof dr. A. B. Jeglič, da se oprostí od vladarja. Na Bled je prišel iz škofiješkega dvorca v Gornjemgradu. Na Bled so se še pripeljali kmetijski minister dr. Šibenik, finančni minister dr. Sverljuga in trgovinski minister dr. Demetrovič.

Svečanost zamenjave polkovnih zastav. Dne 6. septembra bodo v Beogradu svečano blagoslovljene in od kralja polkom naše vojske izročene nove polkovne zastave. Stare bodo shranjene v cerkvi na Oplencu.

IZ DRUGIH DRŽAV.

Nemški novi volilni načrt in zahteve po spremembi mirovni pogodbe. V Nemčiji se izdeluje v besedi ter na papirju vsa mogoča ugibanja glede parlamentarnih volitev in o sestavi vlade po volitvah. Največjo pozornost vzbuja nov načrt volilnega reda, katerega je izdelal notranji minister dr. Wirth in ga predložil vladi v presojo. Načrt predvideva znižanje števila poslancev v nemški zbornici na 400. To znižanje bi se doseglo, ako bi se uporabilo za izvolitev enega poslanca mestu dosedanjih 60.000 le 70.000 glasov. Bodoče volitve bi naj bile po proporciju. Nemčija bo razdeljena na 162 volilnih okrožij, ta pa na 32 volilnih okrajev. Vsako volilno okrožje bo štelo 385.000 prebivalcev in od teh 250.000 volilcev. Dovoljene bodo samostojne osebne kandidatne liste brez strankarske opredelitve. Državne liste, na katerih so se zbrali vsi odvišni preostanki glasov posameznih strank, bodo odpravljene. — Nemčija je pričela na vseh koncih in krajih boj za spremembo mirovni pogodbe. Nemci zahtevajo izboljšanje v svoj znatni priid mej napram Poljski, zavzemajo se za vprašanje narodnih manjšin v Alzaciji in Loreni, ki so jo morali odstopiti Franciji, še ona malenkost nemškega ozemlja, ki je pripadlo po plebiscitu Belgiji, je Nemcem trn v peti. Glavna nemška zahteva po desetletnem miru pa so kolonije, katere je morala dati Nemčija po vojni oškodovanim velešilam kot odškodnino. Zahteva Nem-

cev po občí spremembi mirovni pogodbe so že dalje časa predmet občega vznemirjenja Evrope.

Odgoditev kronanja rumunskega kralja Karola. Kronanje rumunskega kralja Karola, ki je bilo določeno za 5. oktobra 1930, je odloženo na pomlad prihodnjega leta. Glavna ovira kronanja je vprašanje razveljavljenja razporeke kralja s princeso Heleno. Kralj je izjavil, da hoče biti kronan le on, temu so se uprli predstavniki vseh strank, ki zahtevajo skupno kronanje s Heleno. Princesa Helena je odpotovala iz kraljevega bivališča v Sinaji v Konstanco.

Za letošnje septembersko zasedanje Društva narodov je sestavljeno naše odposlanstvo takole: zunanji minister dr. Marinkovič, bivši minister Andrej Gosar in bivši minister dr. Želimir Mažuranič. Francoski zunanji minister Briand pripravlja za to zasedanje predložitev modre knjige, v kateri bo objavljen njegov proglas glede evropskih združenih držav in odgovori 26 držav na njegov predlog.

Anglijo tare brezposelnost — Ameriko gospodarska kriza. Na Angleškem je prekoračilo število brezposelnih že 2 milijona. Vsi načrti za odpravo ali omiljenje brezposelnosti so se izkazali kot nezadostni ali neizvedljivi zaradi preobremenjenosti državnih financ. Prihodnji angleški državni proračun bo visoko pasiven radi predvidika brezposelnih podpor. — Ameriški državniki in strokovnjaki se posvetujejo o ukrepih vlade za pomoč po suši oškodovanim poljedelcem. Hud udarec za Ameriko je tudi občutna industrijska kriza radi padanja ameriškega izvoza na inozemske trge. Tudi Amerika računa za bližnjo bodočnost z visokim

primanjkljajem v državnem proračunu.

V ameriških Zedinjenih državah se bodo vršile letos novembra volitve v kongres in senat. Volilni boj so otvorili demokrati, ki očitajo predsedniku Hooverju čisto zagrešeno finančno ter gospodarsko politiko in naraščanje brezposelnosti, ki je doseglo število 5 milijonov.

Anglija in Rumunija proti sovjetom. Časopisje oznanja ustanovitev angleško-rumunskega mornariškega oporišča proti sovjetski Rusiji neposredno ob rusko-besarabski meji pri kraju Razel. Angleška vojna eskadra je že prispela v rumunsko vojno luko v Konstanco.

Angleži so zahtevali zadnje dni od Bolgarije, da posveti vso pozornost makedonski revolucionarni organizaciji in prepreči nadaljnjo rovovanje in vpade v sosedne države. Dosedanje vladne aretacije nekaterih voditeljev makedonstvojušičih nikakor niso bile zadostne.

Iz nemirne Indije. Položaj v Indiji se je zopet poostiril kljub umiku Afridov, ki so se umaknili izpred trdnjave Pešavar, da zberejo nove moči. Indijci bojkotirajo angleško blago tako, da so industrijska podjetja še vedno zaprta in jih straži policija. Ghandi je naslovil iz zapore na indijskega podkralja Irwina svoje pogoje, pod katerimi bi se udeležili njegovi nacionalisti takozvanih indijskih posvetovanj v Londonu. Ghandi zahteva od angleške vlade svečano obljubo, da postane Indija po vzgledu Avstralije, Kanade itd. dominjon, in popolno pomiloščenje. Ako bo vlada sprejela te pogoje, bo prenehala indijsko gibanje z bojem proti angleškim oblastem in trgovcem.

IZ ZANEDELJO

Protestantizem in začetek slovenskega slovstva.

III.

Prevod sv. pisma. — Jurij Dalmatin.

Zadnji in najvišji cilj protestantskega slovstvenega delovanja je bil prevod sv. pisma, ki je bil luteranom edino versko merilo. Za tem ciljem je že stremel Trubar s tovariši, a ga ni dosegel. Kar so izdali, so bile le posamezne svetopisemske knjige novega zakona, ki so se končno združile v »Novi testament«. Še le Dalmatin je s svojim prevodom celega sv. pisma izpopolnil njihove poizkuse in ustvaril delo, ki pomenja višek protestantskega slovstva.

Jurij Dalmatin je bil rojen okoli leta 1546 v Krškem za Savo. Do svojega 18. leta je hodil tamkaj v šolo pri Adamu Bohoriču, ki mu je vzbudil ljubezen do slovenskega jezika. Leta 1565 je odšel na vseučilišče v Tbingo, kjer je ostal šest let. Že tukaj se je začel pečati na Trubarjev nasvet s slovstvenimi poizkusi in poslovenil prvo Mojzesovo knjigo. Dne 11. maja 1572 je

bil pozvan v Ljubljano, kjer je prevzel nemške in slovenske pridige. L. 1875 je že imel prevod sv. pisma in prosil za natis. Ob tistem času se je naselil v Ljubljani tiskar Janez Mandelc, ki je imel Dalmatinovo delo natisniti. Prvi del prevoda in sicer pet Mojzesovih knjig, je izšel pri Mandelcu l. 1578 in celo delo je bilo proračunano na 3010 gld. Štajerci so obljubili prispevati 500, Korošci 900 gld. Posebna komisija je pregledala prevod in izdala poročilo, da ustreže vsem zahtevam. Nastalo je vprašanje, kje tiskati slov. sv. pismo. Mandelčevo tiskarno v Ljubljani je dal nadvojvoda Karol zapreti in tiskar je moral Kranjsko zapustiti (1582). Sv. pismo je bilo tiskano od 29. maja do 9. novembra 1582 pri tiskarju Samuelu Selfischu v Vitenbergu na Saksonskem. Mnogo skrbi je povzročalo Dalmatinu prevažanje sv. pisma v domovino. Pričakovati je bilo, da avstrijska vlada vse izvode zapleni, ker je bil prevod prirejen po Luthrovem sv. pismu. Knjige so spravili v sode ter zaboje in jih spravili preko meje kot kramarsko blago. Stroški za natis, vezavo in prevažanje so znašali čez 5000 gld. Večan izvod Dalmatinovega sv. pisma je prišel na 4 gld 30 kr, nevezan na 3 gld 30 krajcarjev. Le malo izvodov je bilo prodanih, večinoma jih je bilo treba razdeliti brezplačno.